

**Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond**

Eesti tuleviku heaks

Kose Vallavalitsus

Pirita jõe Kose veskijärve paisu kalapääs

Projekti SFOS kood 2.1.1001.13-0051

Ihtüoloogi ekspertarvamus

Pirita jõe Kose veskijärve paisu kalapääsu rajamise suhtes

Koostas: Martin Kesler

2014. a

Kalapääsu lühikirjeldus

Rajatud Kose Vesikijärve kalapääs asub Pirita jõe suudmest 57 km kaugusel Kose alevikus.

Kalapääs on 70 m pikk, ning sõltuvalt vooluhulgast 8-9 lai. Lang on 2,3 m e. 3,3 %. Pääsu alumine kiht koosneb liiva ja kiviklibusegust ning sellele on paigutatud geotekstiil. Tekstiilile on laotud maakividest (läbimõõduga 300-1000 mm) astangud ning maakive ümbritsevad alad on kaetud 0,2 m paksuselt loodusliku ümarkruusaga. Kokku on pääsule rajatud üheksateist astangut ning veepinna erinevus neis jääb vahemikku 10-15 cm.

Hinnang rajatud kalapääsule

Läbiviidud ehitustööde üldine kvaliteet on hea ning tööde teostamisel on järgitud projektlahendust. Kiviastangute koguarv ja paiknemine vastab projektile. Astangute juures on saavutatud ühesugune vee kukkumine, vahemikus 10-15 cm ning kõrvalekaldeid ei esinenud (vt. fotod). Kalastikueksperdi soovitusel lisati pääsu ülemise otsa projekteeritust veidi rohkem kruusa ning sellega kujundati jõepõhi kalapääsu ülemise otsa ja paisjärve vahel laugemaks.

Visuaalsel hinnangul on kalapääs probleemideta läbitav kõigile Pirita jões elutsevatele kalaliikidele. Mitmele voolulembelisele liigile (forelli noorjärgud, võldas, trulling, jõe- ja ojasilm) sobib kalapääs ka sigimis- ja elupaigaks.

Kalapääs on ühtlasi ka nn peavooluks ja ning kalapääsu leidmine kaladele tõenäoliselt probleemiks ei ole. Lisaks on pääs on kujundatud loodusliku kärestiku sarnaseks ning kaladel ei tohiks pääsu läbimisel ka motivatsiooniprobleemi olla.

Pääsu pikaajalise toimimise tagamiseks tuleb vajadusel pääsu kogunenud risust puhastada ning vältida tuleks risuummistuste teket.

Kokkuvõtteks

Hüdraulilised tingimused Kose Veskijärve kalapääsus on Pirita jõe kalastiku elutingimuste suhtes sobivad ning pääs võimaldab kaladel vabalt mõlemasuunaliselt liikuda.

Fotod

